

2. Жданова О., Чеховська Л. Основи управління сферою фізичної культури і спорту : навч. посіб. Львів : ЛДУФК, 2017. 244 с.

3. Криштанович С. Спортивний менеджмент : навч. посіб. Львів : ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2020. 208 с.

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ТА СПОРТ В АНГЛІЇ

Шевченко В.І., ст. викладач

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Видатні успіхи спортсменів Великої Британії на Олімпійських Іграх у Парижі базуються на чіткій системі, що розумно поєднує державну підтримку масового спорту з великими приватними вливаннями у спорт вищих досягнень.

Від держави питаннями спорту займається урядовий департамент культури, медіа та спорту. Примітно, що за спорт у департаменті відповідає міністр, у чиєму віданні також перебувають туризм, гральний бізнес і лотереї. Загалом на спортивні цілі у Великій Британії на рік акумулюється близько мільярда фунтів стерлінгів. Вони розподіляються по дев'яти округах країни, де керівники міністерських філій у тісному зв'язку з місцевими громадськими структурами, приватними спонсорами та професійними спортивними клубами забезпечують створення умов для занять населення спортом.

Система працює таким чином. Основа, як і в США, - це спортивні заняття в школах та університетах. А найбільш талановиті та зацікавлені юні спортсмени потрапляють у поле зору професійних клубів і федерацій.

Результати практично всіх змагань - міжшкільних і міжвузівських - потрапляють у єдину національну базу, і на їхній підставі фахівці-професіонали звертають увагу на перспективних спортсменів, з якими й починається системна робота. З 2006 року у Великій Британії щорічно проводяться шкільні ігри, де юні спортсмени мають можливість показати себе на національному рівні.

Безліч британців займається в клубах з видів спорту, сплачуючи внески. Причому в таких клубах любителі можуть тренуватися разом з олімпійцями. В одному тільки Лондоні працюють близько 70 легкоатлетичних клубів, а в усій країні їх - близько півтори тисячі.

Що стосується найбільш популярних у Великій Британії видів спорту - футболу, регбі, крикету, тенісу, боксу, автоперегонів - там працюють гроші приватних інвесторів. Увага медіа, інтерес рекламодавців і платоспроможної публіки, відпрацьовані маркетингові підходи, - все це забезпечує високий організаційний і спортивний рівень.

Спорт вищих досягнень у Великій Британії також має серйозну державну підтримку. Крім Національного олімпійського комітету і федерацій з видів спорту, на цьому напрямку працює урядове агентство UK Sport, яке на дві третини фінансується держбюджетом і на третину - з фонду національної лотереї.

Щорічно виділяються значні суми грошей для британських олімпійців і паролімпійців - у тих видах спорту, де є реальні шанси на медалі. Девіз агентства: «Правильна підтримка правильних атлетів на правильних підставах».

У Великій Британії держава віддає перевагу більш обережному підходу. Хоча уряд дозволяє приватним органам регулювати відповідні види спорту, він водночас створив державні органи та урядові установи для здійснення впливу на такі органи.

Нині, однак, традиційний підхід, заснований на невтручанні в регулювання спорту в Сполученому Королівстві, поступово втрачає позиції. У самій Великій Британії діяльність, пов'язана зі спортом, за оцінками Британської Ради сьогодні дає економіці приблизно 10 млрд. фунтів; близько 60% населення займається тим чи іншим видом спорту. Крім того, спорт утвердився як частина культури Великої Британії, і уряд вважає, що спорт може сприяти соціальним перетворенням і благотворно позначатися на суспільстві загалом, тому немає нічого дивного в тому, що уряд Великої Британії вирішив відігравати активнішу роль у сфері спорту.

Хоча зазвичай уряд Великої Британії прямо не втручається в спорт, він іноді вважав за необхідне вдатися до таких заходів після виникнення тих чи інших інцидентів або в рамках загальної політики.

Скандувати расистські гасла, кидати предмети на поле або вибігати на поле вважається порушенням закону. Уболівальникам, підозрюваним у скоєнні насильства на матчах, тепер може заборонятися присутність на тих чи інших іграх всередині країни або за кордоном. Уряд також діє і в іншому ключі: так, він оголосив продаж квитків з рук кримінально караним, запровадив заборону на рекламу тютюну на спортивних заходах і спонсорську підтримку тютюнових компаній у сфері спорту (згідно із законодавством Європейського Союзу), він встановлює, які спортивні події мають показуватися на звичайному, а не лише на супутниковому телебаченні.

Література:

1. Європейський простір вищої освіти та Болонський процес: Навчально-методичний посібник / Т.М. Димань, О.А. Боньковський, А.Г. Вовкогон. БНАУ, 2017. Одеса: НУ «ОМА», 2017. 106 с.
2. Грінченко І.Б. Професійна підготовка майбутніх учителів фізичного виховання: досвід європейських країн. Засоби навчальної та науково-дослідної роботи: Зб. наук. праць. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2014. С. 39–50
3. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник / За редакцією В.Г. Кременя. Тернопіль: Навч. книга Богдан, 2004. 384 с.